

Mediji, vrste medijev in vpliv medijev na ljudi

Preberi spodnji zapis.

Vir slike:
http://images.clipartpanda.com/journalist-clipart-journalist-clipart-0511-0811-1015-4071_Journalist_Interviewing_Someone_clipart_image

Kaj so MEDIJI?

Medij ali občilo

je vsako komunikacijsko sredstvo, na primer knjiga, časopis, letak, plakat, v sodobni komunikaciji pa tudi radio, televizija, časopisi, medmrežje ... Za občila, ki so dostopna široki javnosti, pravimo, da so **množična občila**.

Mediji kot del našega vsakdana

Mediji ves čas kreirajo, usmerjajo življenje ljudi in oblikujejo njihovo mnenje, kar posledično vpliva na prepričanja ljudi in na njihovo obnašanje. Zaradi želje po večji gledanosti/branosti televizijski ali radijski novinarji dejanske dogodke, ki so se zgodili, »malce prikrojijo« (to, kar nato preberemo ali vidimo na TV, ni povsem tako, kot se je v resnici zgodilo). Z objavljenimi prispevki želijo v gledalcu/bralcu vzbuditi čustva in jih pritegniti k gledanju/branju.

Ker pa ljudje nimamo dostopa do drugih informacij kot tistih iz medijev ali pa enostavno nimamo časa, da bi jih iskali, to »prikrojeno« resnico vzamemo za svojo »pravo« resnico. **Zato je pomembno, da ob spremljanju medijev ne verjamemo vsemu in še vedno uporabljamo zdrav razum ter zdravo kmečko pamet in si po ogledu več prilagojenih resnic, torej pogledov več novinarjev, ustvarimo neko srednjo, »svojo« resnico.**

Vir slike:
<https://www.facebook.com/793022904400558/posts/1149693542066824>
(dostopno: 20. 11. 2020)

Ali ti verjameš vsem novicam, ki so objavljene v medijih?

O novinarstvu in delu novinarja

1. Kaj je novinarstvo?

Novinarstvo je dejavnost, ki spremlja dogajanje in o njem poroča širši javnosti.

2. Katera je osnovna naloga novinarjev?

Osnovna naloga novinarjev je obveščanje javnosti.

3. Ali je novinarsko delo dolgočasno?

Novinarsko delo je med najbolj razgibanimi in raznolikimi poklici.

Raznolikost novinarskega poklica je mnogotera in odvisna tako od medija, za katerega novinar dela, kot od delovne naloge, ki jo je prevzel.

<https://img.favpng.com/9/9/8/royalty-free-journalist-stock-photography-television-png-favpng-15R45g0hncbrqycZ2C1vtWJaA.jpg>

4. Novinar je lahko zaposlen kot:

1. časnikar – poročevalec,
2. časnikar – komentator,
3. radijski novinar – reporter,
4. povezovalec radijskega programa ali moderator,
5. radijski komentator,
6. radijski športni komentator,
7. televizijski novinar, specializiran za informativne, športne, dokumentarne, izobraževalne in razvedrilne oddaje,
8. televizijski voditelj,
9. agencijski novinar.

5. Kakšen je delovni čas novinarja?

Novinarstvo je pravzaprav način življenja, saj novinarji pogosto delajo več kot 8 ur na dan. Če pride do kakšnih izrednih dogodkov (npr. do potresov, poplav ...), morajo na teren oditi tudi v nočnem času. Njihovo delo je zelo stresno in včasih (v vojnih razmerah, v času spremljanja protestov ...) tudi izredno nevarno.

O lažnih novicah ...

1. Ali lahko novinar v medijih objavlja lažne novice?

Temeljna naloga vsakega novinarja je, da objavi resnične in preverljive novice, žal pa temu ni vedno tako.

Mediji (*časopisi, radio, televizija, medmrežje*) ves čas kreirajo, usmerjajo življenje ljudi in oblikujejo njihovo mnenje, kar posledično vpliva na prepričanja ljudi in na njihovo obnašanje. Zaradi želje po večji gledanosti/branosti televizijski, radijski in časopisni novinarji ali pa novinarji, ki objavljajo prispevke na spletnih straneh, dejanske dogodke, ki so se zgodili, »malce prikrojijo« (to, kar nato preberemo ali vidimo na TV, v časopisih, na spletnih straneh ali pa slišimo po radiu, ni povsem tako, kot se je v resnici zgodilo). Izmišljenim novicam pravimo tudi »**lažne novice**« ali »**fake news**«.

Primer lažne novice:

Delfini v Ljubljani. Mar 1. 4. 2020. Vir: Facebook/Objavljeno z dovoljenjem avtorja, ki ni želel biti imenovan

NOVICE

Šokantno! Delfini so priplavali v Ljubljano, na Kitajskem pa so sloni od pijanosti kar zaspali

Urša 1. 4. 2020 2 min.

Na Kitajskem so se sloni napili koruznega vina in obležali med nasadi čaja.

V beneške kanale so se [vrnili delfini](#).

Delfine so opazili tudi v Ljubljani. Nekdo jih je celo fotografiral.

Za konec si preberi še nekaj napotkov, kako prepoznati lažne novice.

KAKO PREPOZNATI LAŽNE NOVICE?

PREVERI VIR

Razišči spletni portal, preveri njegovo poslanstvo in poišči kontaktne podatke.

PREBERI CELO NOVICO

Naslovi so lahko zavajajoči. O čem novica sploh govori?

PREVERI AVTORJA

Preveri, kdo je avtor novice. Mu lahko zaupaš? Je to resnična oseba?

DODATNI VIRI

Klikni na povezave v novici in preveri, ali potrjujejo informacije v novici.

PREVERI DATUM

Ponatisnjene novice niso nujno aktualne.

JE TO ŠALA?

Če je novica preveč nenavadna, gre morda za šalo. Prouči portal in preveri avtorja.

OZAVESTI PREDISODKE

Razmisli, ali tvoja prepričanja vplivajo na presojo.

VPRAŠAJ STROKOVNJAKE

Vprašaj knjižničarja ali novico preveri na portalih za preverjanje informacij.

International Federation of Library Associations and Institutions

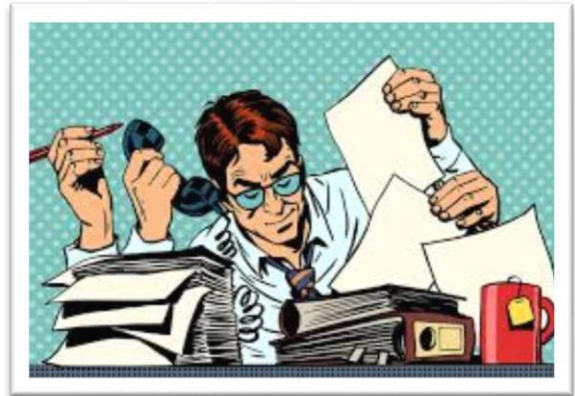
Novinarske zvrsti

Sedaj boš najprej spoznal/-a osnovne novinarske zvrsti. Preberi spodnji zapis.

1. Katere so osnovne novinarske zvrsti?

Osnovne novinarske zvrsti so:

- a) vest (novica),
- b) poročilo,
- c) komentar,
- č) intervju,
- d) reportaža.

2. Spoznajmo posamezne novinarske zvrsti.

Najprej bomo poglobljeje spoznali VEST (NOVICO). Preberi spodnji zapis.

VEST (NOVICA)

- a) VEST (NOVICA) je najkrajši novinarski žanr.
- b) Vest mora o dogodkih poročati takoj (*po radiu*) oz. najkasneje 24 ur od dogodka (kaj se je zgodilo).
- c) Najdemo jo v rubrikah: *Štiriindvajset ur, Vesti ob robu, Na kratko ...*
- č) **Kako je sestavljena vest?** Pozorno si oglej primer vesti ali novice na naslednji strani.

NASLOV

Policisti, GRS in vojska rešili migrantsko družino, ki je obtičala v gozdu

Ilirska Bistrica, 03.12.2020

KRATEK POVZETEK

Koprski policisti so v nočnih urah prejeli klic migranta, ki jim je v angleškem jeziku povedal, da je z družino v nevarnosti. Zaradi sneženja so namreč obtičali v gozdu. Ilirskobistriški policisti so pregledali relacijo proti Munam, aktivirala pa se je tudi gorska reševalna skupina. Družino so našli v jutranjih urah.

BESEDILO

Policisti so klic prejeli nekaj po 2. uri zjutraj. Poleg gorske reševalne službe so aktivirali tudi prevajalca, ki je poskušal natančneje ugotoviti lokacijo [družine](#). Policisti so skupaj s predstavniki GRS in vojske pričeli iskalno akcijo.

Družino so s pomočjo posredovanih koordinat našli zjutraj. Gre za šest oseb, tri odrasle in tri otroke, vsi so državljani Afganistana. Noč so preživel v improviziranem bivaku, zakurili so si tudi ogenj.

Vse so že oskrbeli, po prvih ocenah pa so zdravi, so sporočili s PU Koper. Policijski postopki še potekajo.

Avtor: M. N.

Povzeto po: <https://www.24ur.com/novice/slovenija/policisti-grs-in-vojska-resili-migrantsko-druzino-ki-je-obticala-v-gozdu.html> (3. 12. 2020)

NASLOV VESTI kratko in jedrnato sporoča, za kaj gre.

V POVZETKU na kratko piše, o čem bo govora v novici.

V OSREDNJEM BESEDILU NOVICE: novinar odgovarja na vprašanja:

- **KAJ,**
- **KDAJ in**
- **KJE se je nekaj zgodilo in**
- **KDO je bil udeležen?**

Kaj je foto vest?

FOTO + VEST = FOTO VEST

»fotografija«

{ slika, ki prikazuje/napoveduje nek dogodek }

novica

Primeri foto vesti:

Že sama fotografija, ki jo izberemo, nam sporoča, za katero vrsto dogodka gre.

Množični petkovi protesti v slovenski prestolnici

Kratek podnaslov pod fotografijo (napisan v nekaj besedah) nam na kratko pove, kaj slika predstavlja.

FOTO VEST je vest, ki je sestavljena iz skrbno zbrane fotografije, ki nekaj predstavlja (npr. trgatev v Slovenskih goricah, zimske radosti na snegu) pod njo pa je kratek podnaslov (podnapis), ki nam pove, kaj fotografija predstavlja (kaj se je zgodilo).

Učenci 1.–3. razreda se v tem tednu vračajo v šolske klopi.

Cepljenje psov obvezno?

POROČILO

Preberi si spodnje besedilo.

NAŠ ČASOPIS
29. november 2004

DELOVNA AKCIJA ŠD BEVKE

Bevke – Podjetje Evrogradnje je v petek, 12. novembra, v Bevkah začelo zidarska dela na večnamenski zgradbi v športnem parku. Ker so hkrati s prenavljanjem zgradbe začeli preurejati tudi športni park, je vodja gradbišča prosil člane Športnega društva Bevke, naj naslednji dan pospravijo okolico večnamenske zgradbe, da bi delavci podjetja v ponedeljek lahko nemoteno nadaljevali delo.

Delovna akcija članov Športnega društva Bevke, ki je trajala polnih devet ur, se je začela v soboto ob 8. uri. Osem mlajših članov Športnega društva je najprej preneslo vrata z nogometnega igrišča pod nadstrešek bližnje hiše. S trase, po kateri naj bi tekla nova pot do športnega parka, so odstranili opeko; naložili so jo na palete, te

ovili s folijo in jih nato odpeljali bliže k večnamenski zgradbi. Na novo so prekrili streho gradbene barake, ker je stara puščala. Pet starejših članov športnega društva pa je najprej posekalo vsa drevesa, ki so rasla na trasi nove poti, nato pa so z nje umaknili še betonska parkirišča za kolesa. J. S.

Besedilo »Delovna akcija ŠD Bevke« je **POROČILO**.

Poročilo je besedilo, v katerem pisec poroča o določenem dogodku. Vanj so vključeni odgovori na vprašanja:

- KAJ se je zgodilo?
- KDAJ se je zgodilo?
- KDO je bil udeležen?
- KJE se je zgodilo?
- KAKO je potekal dogodek?

Vir slike:

[https://cdn.vox-cdn.com/thumbor/oulgNYA16_GNlpAhensHjmGAnH8=/0x0:6244x3500/1200x800/filters:focal\(2623x1251:3621x2249\)/cdn.vox-cdn.com/uploads/chorus_image/image/62641921/shutterstock_721678087.0.jpg](https://cdn.vox-cdn.com/thumbor/oulgNYA16_GNlpAhensHjmGAnH8=/0x0:6244x3500/1200x800/filters:focal(2623x1251:3621x2249)/cdn.vox-cdn.com/uploads/chorus_image/image/62641921/shutterstock_721678087.0.jpg)
(Dostopno: 10. 1. 2021)

To besedilo je povsem **objektivno, preverljivo**.

Zgradba poročila:

Poročilo ima:

- a) **nadnaslov,**
- b) **naslov** in
- c) **podnaslov.**

Vsi trije že podajo osnovno informacijo o dogodku.

Vsako poročilo začnemo s krajem pisanja. Imena sogovornikov so odebeljena. V uvodu povemo najpomembnejše, v nadaljevanju povedano razširimo.

V čem se poročilo loči od vesti (novice)?

Vest (novica) mora biti objavljena v roku 24 ur od določenega dogodka, poročilo pa je lahko objavljeno kasneje.

Intervju (priprava vprašanj)

Intervju ali raziskovalni pogovor je sestavljen iz novinarjevih vprašanj in odgovorov intervjuvane osebe.

Dobra priprava na intervju odraža spoštovanje do intervjuvanca in je osnova za kakovostno izpeljan ter zanimiv pogovor.

Preden se novinar odpravi na pogovor, mora vedeti, kdo je intervjuvanec in kakšna so njegova stališča, kakšno je njegovo mnenje o določeni temi, kaj je že znanega o temi pogovora. Sogovorniki, še posebej bolj izkušeni, so naveličani vedno istih vprašanj.

Pred intervjujem je torej potrebno narediti raziskavo o intervjuvancu in temi pogovora. To zahteva veliko časa. Pri tem si novinar pomaga s knjižnicami, časopisi, revijami, ljudmi, ki so intervjuvancu blizu, spletom idr. Novinar si mora pripraviti tudi vprašanja, kar ima tudi praktično osnovo, saj novinarju pomaga, da se drži zastavljene teme. Za enourni pogovor zadošča od 10 do 15 osnovnih kakovostnih vprašanj, ki pa jim avtor dodaja še podvprašanja. Pri sestavljanju vprašanj se mora novinar vprašati, katere teme ga zanimajo in kaj ni pomembno.

VRSTE VPRAŠANJ

Glavna vprašanja si mora novinar pripraviti vnaprej. Ta vprašanja vlečejo rdečo nit skozi celoten intervju. Podvprašanja pa novinar postavlja sproti, glede na potrebo in razvoj pogovora. Ta vprašanja spodbujajo sogovornika, ga konkretizirajo, pojasnjujejo nejasnosti ipd.

Preberi si intervju s pevko Nino Pušlar, ki ga najdeš na naslednji strani.

INTERVJU: NINA PUŠLAR: ISKRENO, ZELO REDKO SEM SLABE VOLJE!

17.08.2021

Se jo spomnite? Mlado, komaj 16-letno najstnico, ki je na oder slovenske oddaje Spet doma, ki jo je vodil priljubljeni voditelj Mario Galunič in s pesmijo »New York, New York« premagala konkurenco. Z njo smo se pogovarjali o 15-letni zgodovini pevske kariere, željah in ciljih, ki jih že vsa ta leta zasleduje in uresničuje, o svojevrstnem izzivu muzikala Cvetje v jeseni, pa tudi o težkih koronskih časih in (vsaj nekoliko) svetlejši sedanjosti. Zaupala pa nam je tudi (vsaj danes) smešen pripetljaj, ki je nastal kot posledica »šuma« v komunikaciji

... Se vam je že kdaj zgodilo kaj podobnega?

Mislím, da sem skozi leta ostala zvesta sebi, glasbi, ki mi je všeč in jo najbolj čutim.

Letos ste praznovali že 15 let glasbene poti. Kako se spominjate svojih začetkov?

Na takratno obdobje imam zelo lepe spomine. Zame je bilo vse novo in bila sem zelo mlada, zato je bila izkušnja še toliko bolj posebna. Imela sem 16 let, ko sem stopila v studio Televizije Slovenija in se predstavila v Bitki talentov. Sicer pa je bila glasba, predvsem prepevanje in igranje prečne flavte, moja velika ljubezen že od malih nog.

Kaj vam je bilo takrat najtežje?

Ker je bilo zame vse čisto novo in zabavna industrija meni še povsem nepoznan svet, mi je bilo na začetku mogoče najtežje, predvsem pa najbolj pomembno izbrati avtorje in producente, s katerimi bom lahko ostala takšna pevka, kot sem se publiki predstavila tudi v oddaji Spet doma. In vesela sem, da me je pot takrat združila z Matjažem in Uršo Vlašič ter producentom Boštjanom Grabnarjem, ki je bil tudi naš glasbeni vodja skozi celotno tekmovanje v oddaji Spet doma. Skupaj smo ustvarili mojo prvo pesem Ni ona, kasneje pa sem pri prvem studijskem albumu spoznala še producenta Martina Štibernika, s katerim sva kasneje skupaj ustvarjala še naslednje štiri.

Na enem od družbenih omrežij ste objavili svoj prvi intervju, v katerem ste dejali, da želite v prihodnje ustvarjati glasbo, pri kateri boste zelo uživali ter da bo glasba všeč ljudem. Ste to željo uresničili?

Mislím, da sem skozi leta uresničevala mojo željo, predvsem pa sem ostala zvesta sebi, glasbi, ki mi je všeč in jo najbolj čutim, hkrati pa sem sama ob svoji glasbeni poti odraščala kot oseba in pevka. Pesmi in vse koncertne ter studijske izkušnje

so mi dale res ogromno. Z leti so se zato temu primerno spreminjale tudi moje pesmi in besedila.

Foto: Urška Premik

“Res sem vesela in hvaležna, da sem po petnajstih letih še vedno lahko na odrih in da publika tako lepo sprejme vsako novo pesem, ki jo izdam. Jih pa seveda vedno tudi skrbno izbiram.”

(Pridobljeno: <https://mestnik.si/intervju-nina-puslar-iskreno-zelo-redko-sem-slabe-volje/>. Dostopno: 27. 1. 2022.)